

Brüsszel, 2019.5.15.
COM(2019) 233 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

a hetedik környezetvédelmi cselekvési program értékeléséről

{SWD(2019) 181 final}

A hetedik környezetvédelmi cselekvési program¹ dióhéjban

Az EU a környezetvédelmi cselekvési programok elfogadásával stratégiai iránymutatást kíván nyújtani, és biztosítani a kiszámítható és összehangolt fellépést az európai környezetvédelmi és éghajlat-politika érdekében. A hetedik környezetvédelmi cselekvési program (7. EAP) 2014-ben lépett hatályba, és 2020 végéig tart. A program jövőképet vázol fel 2050-re² vonatkozóan, és egyértelmű narratívát határoz meg egy olyan integrált környezetvédelmi politikáról, amely hozzájárul a fenntartható gazdasági növekedéshez, az egészséghez és az emberi jóléthez. Teljes mértékben összhangban áll az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival.

A program kilenc kiemelt célkitűzést határoz meg:

- Három tematikus prioritást: az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése; erőforrás-hatékony, zöld és versenyképes, alacsony szén-dioxid-kibocsátású uniós gazdaság kialakítása; az uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jólétüket fenyegető kockázatoktól.
- Négy úgynevezett „támogató eszközt”: a szabályozás végrehajtásának javítása; jobb tájékoztatás az ismeretalap javításával; átgondoltabb beruházás; a környezetvédelmi megfontolások integrálása más szakpolitikákba.
- Két horizontális kiemelt célkitűzést: az uniós városok fenntarthatóságának javítása és az Unió támogatása a környezettel és éghajlattal kapcsolatos nemzetközi kihívások kezelésében.

A kilenc kiemelt célkitűzés keretében a 7. EAP 36 alcélkitűzést és 60 konkrét intézkedést sorol fel, melyek megvalósítása az EU és tagállamai, továbbá a vállalkozások, a munkáltatói és a munkavállalói csoportok, valamint az egyének feladata.

A környezetvédelmi cselekvési programokat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban fogadják el, és végrehajtásuk az EU és a tagállamok közös felelőssége. Ez az értékelés az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek a környezet állapotáról szóló jelentésén és az érdekelt felekkel folytatott konzultáción alapul.

I. A 7. EAP – modern irányítási eszköz a jelenlegi környezetvédelmi kihívások kezelésére

¹ Az Európai Parlament és Tanács [1386/2013/EU](#) határozata (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (EGT-vonatkozású szöveg).

² „2050-ben jólétben, bolygónk ökológiai korlátait tiszteletben tartva élünk. Jólétünk és egészséges környezetünk egy olyan innovatív és körkörös gazdaságból származik, amelyben semmi nem megy veszendőbe, és amelyben a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás fenntartható módon folyik, a biodiverzitást pedig társadalmunk ellenálló képességét fokozva védjük, értékeljük és helyreállítjuk. Karbonszegény növekedésünk már régóta független erőforrás-felhasználásunktól, és megszabja a biztonságos és fenntartható globális társadalom ütemét.”

A 7. EAP-ról végzett bizottsági értékelés rámutat, hogy a program által biztosított stratégiai keret sikeresen vezette be azt a narratívát, amely szerint a környezetvédelmi politika a zöld növekedés, az egészséges bolygó és a magasabb szintű emberi jóllét mozgatórugója. Az érdekelt felek közösen alkották meg a prioritásokat, ami lehetővé teszi az EU, a tagállamok, a helyi és regionális szereplők, köztük a vállalkozások számára, hogy hatékonyan és eredményesen tevékenykedjenek a környezetvédelmi döntéshozatal területén. Az EU és a tagállamok környezetvédelmi politikája, valamint a környezet állapotának javítását és az emberek jóllétének növelését célzó intézkedései összehangoltabbá és elkötelezettebbé váltak azáltal, hogy rendelkezésre áll egy olyan uniós szintű referencia-dokumentum, amelyet mindenki elfogad.

A 7. EAP keretében nőtt az azzal kapcsolatos tudatosság, hogy a környezetvédelem együtt jár egy olyan fenntartható gazdasági modellel, amely munkahelyeket teremt és növeli a jólétet. Az EU környezetvédelmi politikája a célzott szabályozási beavatkozásokon túl immár nagyobb hangsúlyt fektet a környezetvédelmi dimenzió szélesebb fenntarthatósági szempontokat követő, egyéb ágazati szakpolitikákba való integrálására, úgymint a körforgásos gazdaságról szóló csomag³, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keret⁴, a biogazdasági stratégia⁵ és a fenntartható finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv⁶. A 7. EAP-t övező konszenzusnak köszönhetően Európa egységesen tudott fellépni a többoldalú együttműködések globális kontextusában, így például a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célzó Párizsi Megállapodás keretében.

Ugyanezt az előrehaladást erősítik meg az Európában a környezet állapotáról szóló rendszeres jelentések⁷. Az EU valószínűleg teljesíti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátására és a megújuló energiaforrások használatára vonatkozó 2020-as célkitűzéseit, és nagyratörő célokat rögzített 2030-ra⁸. További erőfeszítésekre van szükség az energiahatékonysági célkitűzések megvalósításához⁹. A Bizottság bemutatta az aktualizált uniós biogazdasági stratégiával és a 2050-ig elérendő klímasemleges gazdasággal kapcsolatos elképzeléseit is, összhangban a Párizsi Megállapodással¹⁰. A vállalkozások számára előnyöket hoz a körforgásos gazdaság, nő az éghajlat-politika és a környezetvédelem állami- és magánszférából való finanszírozása, fenntarthatóbb az európai erdőgazdálkodás, valamint javul a fürdővizek minősége.

³ COM/2015/0614 végleges

⁴ COM/2014/015 végleges

⁵ Fenntartható biogazdaság Európa számára: a gazdaság, a társadalom és a környezet közötti kapcsolat megerősítése. COM/2018/673 final

⁶ COM/2018/097 final

⁷ A levegő-, talaj- és vízszennyezés csökkentésével, a mérgező vegyi anyagok, a savas eső és az ózonréteg-csökkenés elleni átfogó védelemmel, a természetvédelmi területekkel, valamint az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos fellépés mind halad - részletesebben lásd az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) európai környezet állapotáról és a kilátásokról szóló 2015. évi jelentését (SOER 2015): <https://www.eea.europa.eu/soer-2015/synthesis/report/0c-executivesummary>.

⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/progress_hu

⁹ Lásd pl.: COM(2018) 773 final

¹⁰ COM/2018/773 final

Ugyanakkor továbbra is fennállnak fontos kihívások, és újak rajzolódnak ki¹¹. Globális ökológiai válsággal nézünk szembe, ahogyan egyre inkább megközelítjük, és néhány területen már át is lépjük bolygónk tűrőképességének határait. A Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga az ökológiai adósságot ismeri el Európa legfőbb fenntarthatósági deficitjeként¹². Ez a környezeti válság közvetlen hatással van az emberek egészségére. Európa számos városa nem felel meg a közösen meghatározott és jogilag kötelező érvényű levegőminőségi előírásoknak¹³. Az EU nem halad jól a biológiai sokféleség csökkenésének 2020-ra való megállítására vonatkozó célkitűzés megvalósításával és az ökoszisztéma-szolgáltatásokban rejlő lehetőségek helyreállításával. A mobilitási ágazat és az élelmiszerrendszer ökológiai hatása továbbra is túl nagy.

E negatív trendek megállításához elsősorban a meglévő szabályozás végrehajtására tett folyamatos erőfeszítésekre van szükség¹⁴. Habár a fellépés költségekkel jár, és erőteljes közös erőfeszítéseket kíván, sokkal magasabbak lennének a tétlenség és az ahhoz kapcsolódó társadalmi következmények költségei.

Ezzel összefüggésben a 7. EAP fontos szerepet töltött be azáltal, hogy irányítási eszközt kínált a környezetvédelmi döntéshozatal számára Európában. Ez az értékelés kiemeli a program főbb eredményeit és hiányosságait, és ezen elemzés alapján beazonosítja a legfőbb tanulságokat. Összességében elmondható, hogy a végrehajtás e szakaszában még nem minden intézkedés valósult meg. Habár általánosságban sikerült előrehaladást elérni — néhány területen még annál is nagyobb mértékben, mint ahogyan a 7. EAP előírta — egyértelműen további elkötelezettségre van szükség.

II. Tanulságok

A 7. EAP értékelése számos fontos tanulságot vont le, amelyeket a további környezetvédelmi cselekvési programok hasznosítani tudnak.

- **Az uniós környezetvédelmi döntéshozatalra vonatkozó stratégia hozzáadott értékkel bír.** A 7. EAP-t a nemzeti környezetvédelmi stratégiákhoz szorosan kapcsolódó, szilárd stratégiaként ismerik el. Számos tagállam mintaként használta saját környezetvédelmi stratégiájához vagy konkrét intézkedésekhez. Ennek eredményeképpen a 7. EAP kiszámíthatóbb, gyorsabb és összehangoltabb fellépéseket segített elő a környezetvédelmi politika terén. A kiszámíthatóság előmozdította a fellépések megvalósítását.

¹¹ EEA (2018): Környezeti mutatókról szóló jelentés, 2018 (<https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-indicator-report-2018>).

¹² A Bizottság vitaanyaga az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósításáról (2019. január 30.): „*A legsúlyosabb fenntarthatósági hiányt és a legnagyobb kihívást az ökológiai adósság jelenti számunkra, amelyet a természeti erőforrások túlzott mértékű kiaknázása és kimerítése miatt halmozunk fel, ezáltal veszélybe sodorva azon képességünket, hogy a jövő nemzedékek kielégíthessék szükségleteiket a bolygónk által kínált korlátok között. A kulcsfontosságú erőforrások – az édesvíztől a termékeny földekig – túlzott terhelése globális veszélyt jelent az emberi élet számára.*”

¹³ EEA (2018): Környezeti mutatókról szóló jelentés, 2018

¹⁴ Lásd pl.: A környezetvédelmi politika végrehajtásának felülvizsgálata, 2019.

- **A 7. EAP általában véve összhangban áll a jó közigazgatás gyakorlatával.** A program szilárd analitikai alapokon és politikai elkötelezettségen nyugszik, megfelelő forrásokkal, világos jövőképpel, célkitűzésekkel és célokkal rendelkezik; biztosítja az ellenőrzést, a folyamatos tanulást és javulást. Ugyanakkor előnyére vált volna a 7. EAP-nak, ha **több, az értékelés érdekében a lehető legkonkrétabb stratégiai fellépést** tartalmaz, és **jobban meghatározza a prioritásokat, korlátozva a fellépések számát**, ahelyett, hogy az uniós környezetvédelmi szabályok széles skáláját kívánná lefedni. Szintén előnyére vált volna a 7. EAP-nak egy **ellenőrzési mechanizmus** a felelősségvállalás és a kötelezettségvállalások megvalósításának biztosítása érdekében, valamint egyértelmű és közösen meghatározott **mutatók** a fellépések megvalósítása terén elért előrehaladás mérésére.
- **Az érdekelt felek széles körű részvétele kulcsfontosságú** egy EAP elindítása előtt és élettartama alatt egyaránt. Előmozdítja a program elfogadottságát és a nyomkövetési intézkedéseket. A 7. EAP-t széles körű konzultációs eljárás keretében alkották meg, és rendes jogalkotási eljárással fogadták el (együttdöntés). Ennek eredményeképpen jobban magukénak érzik a különböző érdekelt felek és döntéshozók. Ugyanakkor a program elindítása előtti aktív részvételt a 7. EAP egész időtartama alatt fenn lehetett volna tartani.
- **A 7. EAP általában véve összhangban áll az európai és a globális politikai menetrenddel.** Ugyanakkor többet lehetett volna tenni a környezetvédelmi megfontolások más uniós szakpolitikai területekbe való integrálása érdekében. Az érdekelt felek egyetértenek abban, hogy a környezetvédelmi cselekvési programoknak teljes mértékben **igazodniuk kell az uniós intézmények prioritásaihoz**, ezáltal biztosítva a politikai felelősségvállalást. Ennek megvalósítását segítette volna, ha az EAP élettartamát az európai parlamenti ciklushoz és más, kulcsfontosságú hosszú távú stratégiai kerethez, például a Párizsi Megállapodáshoz és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendhez kötik.

III. Az értékelés módszertana

Az értékelés azt vizsgálja, hogy az elfogadott cselekvési keret szerkezete, formája és stratégiai szerepe milyen mértékben segítette elő a jobb környezetvédelmi és éghajlatpolitikát Európában. Ennek keretében megvizsgáltuk, hogy mi a jó stratégia ismerve, és hogy a 7. EAP ennek mennyire felel meg. Az általános következtetések ezen az elemzésen, valamint a megvalósított célkitűzések és fellépések értékelésén alapulnak, figyelembe véve a Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó elveit¹⁵.

Amennyire lehetséges, az értékelés figyelembe veszi a helyszíni előrehaladást, úgymint a levegő- és vízminőség, illetve a hulladékgazdálkodás javulását, a mérgező vegyi anyagoknak való kitettség csökkenését stb., elsősorban az Európai Környezetvédelmi Ügynökség

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_hu

jelentései alapján. Ugyanakkor mivel a környezeti fejlődés általában több mint öt év alatt válik láthatóvá, és nehéz egy bizonyos EAP-nak tulajdonítani az előrehaladást, ez az értékelés annak a vizsgálatát célozza, hogy milyen hozzáadott értékkel bír az, hogy az uniós környezetvédelmi döntéshozatal irányítását célzó stratégiai kerettel és közösen megállapított prioritásokkal rendelkezünk.

Továbbá, a 7. EAP a környezetvédelmi politika egyik mozgatórugója a sok közül; nem könnyű megállapítani, hogy ezek egyenként milyen hatással bírnak. Ezt az értékelést úgy közelítettük meg, hogy számos értékelési kérdést tettünk fel abból kiindulva, hogy nincs EAP. A 7. EAP értékelése a 2014–2018 közötti időszakban elért eredményeket fedi le, és a program eddigi előrehaladásával foglalkozó számos tanulmányon, konzultáción és értékelésen alapul.

Ide tartoznak az alábbiak:

- az érdekelt felekkel folytatott konzultáció (online nyilvános konzultáció, nyilvános műhelytalálkozók és célzott konzultáció);
- a környezetvédelmi politika végrehajtásának Bizottság általi felülvizsgálata¹⁶;
- az Európai Környezetvédelmi Ügynökség környezeti mutatókról szóló éves jelentései (2016–2018)¹⁷;
- az Európai Parlament és a Régiók Bizottságának jelentései; beleértve az Európai Parlament 7. EAP végrehajtásáról szóló értékelését (2017. november)¹⁸.

IV. Az elemzés összefoglalása

Mélyreható elemzést követően az alábbi következtetéseket vonhatjuk le arról, hogy a 7. EAP hogyan teljesített a jó közigazgatás céljából meghatározott minőségi jogalkotási kritériumok¹⁹ tekintetében.

1. Eredményesség: Előrehaladást értünk el a 7. EAP céljainak megvalósítása tekintetében. A 7. EAP elősegítette a kiszámíthatóbb, gyorsabb és összehangoltabb fellépéseket a környezetvédelmi politika terén. A kiszámíthatóság előmozdította a fellépések megvalósítását.

A 7. EAP-ban foglalt 60 intézkedés végrehajtásának egyik értékelésében a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy *némi előrehaladást* sikerült elérni a célok megvalósítása terén (1-től

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

¹⁷ Az EEA 30/2016 sz. jelentése: Környezeti mutatókról szóló jelentés, 2016 – A 7. környezetvédelmi cselekvési program ellenőrzésének támogatása, 2016; Az EEA 21/2017 sz. jelentése: Környezeti mutatókról szóló jelentés, 2017 – A 7. környezetvédelmi cselekvési program ellenőrzésének támogatása; Az EEA 19/2018 sz. jelentése: Környezeti mutatókról szóló jelentés, 2017 – A 7. környezetvédelmi cselekvési program ellenőrzésének támogatása, 2018.

¹⁸ Lásd: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU\(2017\)610998_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU(2017)610998_EN.pdf)

¹⁹ eredményesség, hatékonyság, relevancia, koherencia és hozzáadott érték

5-ig tartó skálán 3-as osztályzatot adva²⁰). A legnagyobb előrehaladást az erőforrás-hatékony, alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságot célzó második kiemelt célkitűzéssel kapcsolatos intézkedések terén láthatjuk. Ezzel ellentétben a legkevesebb előrehaladás eddig a természet védelmével, a környezettel és az egészséggel, valamint az integrációval kapcsolatos intézkedések terén tapasztalható. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség független értékelései²¹ hasonló képet mutatnak: bár részben jelentős eredmények születtek, számos területen elmaradás tapasztalható. Valószínűtlennek tűnik, hogy a természet védelmével kapcsolatos célok megvalósulnak (pl. tápanyagokkal, biológiai sokféleséggel, édesvízzel és tengervízzel kapcsolatos mutatók), és bizonytalan, hogy a környezethez és az egészséghöz kapcsolódó összes célt megvalósítjuk-e. Az EU jól halad az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos 2020-as célkitűzésének (az 1990-es szinthez képest 2020-ra 20%-os csökkentés) és a megújuló energiaforrások használatára vonatkozó célkitűzésének megvalósításával. Ugyanakkor az energiafogyasztással kapcsolatos trendeket vissza kell fordítani a 2020-as energiahatékonysági cél elérése érdekében.

A 7. EAP növelte a környezetvédelmi politikáért való felelősségvállalást azáltal, hogy szisztematikusan bevonta az érdekelt feleket a tervezési szakaszba, és ezt követően született róla megállapodás a Tanáccsal és az Európai Parlamenttel. Az érdekelt felek egyetértenek abban, hogy a program fokozza a környezetvédelmi és az éghajlat-politika kiszámíthatóságát, és elősegíti a tagállamok szakpolitikai koordinációját. Ugyanakkor kihívásokat teremthetett e téren az, hogy a 7. EAP elfogadása és végrehajtási időszaka nem igazodik az Unió intézményi ciklusához.

A kiszámíthatóság és a jogalkotási eljárás részeként lefolytatott kiterjedt politikai vita elősegítette néhány intézkedés megvalósítását, úgymint a környezetvédelmi politika végrehajtásának felülvizsgálatát, a kis vízszolgáltatók kijelölését, az idegenhonos inváziós fajokkal szembeni küzdelmet, valamint a Rio+20 menetrend nyomon követését²², amelynek köszönhetően végül megállapodás született az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiban.

Sok más átfogó stratégiához hasonlóan, néhány tervezett intézkedés nem valósult meg, mint például a nem toxikus környezettel kapcsolatos stratégia 2018-ra, vagy a tengerek hulladékkal való szennyezésének csökkentésére irányuló általános célérték. Ugyanakkor megvalósult néhány további intézkedés, úgymint az EU műanyagokra vonatkozó stratégiája, és az erőforrás-hatékonyság koncepciójának kiterjesztése a körforgásos gazdaság menetrendjére. A 7. EAP összességében jól teljesít a jó közigazgatás és az efféle stratégiák megtervezésének kritériumai tekintetében²³.

2. Hatékonyság: a 7.EAP felépítése és különösen a támogató keretrendszer elősegítette szinergiák kialakulását. A program jobb integrációra és végrehajtásra irányuló fókusza támogatja a költségmegtakarításokat és a hatékonyság növelését célzó szakpolitikai intézkedéseket.

²⁰ 1 = nem történt előrehaladás az intézkedések megvalósítása terén, 2 = korlátozott előrehaladás, 3 = némi előrehaladás, 4 = jelentős előrehaladás, 5 = teljes megvalósítás

²¹ <https://www.eea.europa.eu/airs>

²² <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20/futurewewant>

²³ Az Értékelési Jelentés 3. melléklete összefoglalja a 7. EAP értékelését támogató Trinomics-tanulmány következtetéseit.

A környezetvédelmi szabályozás végrehajtásának elmulasztása az így felmerülő egészségügyi és a környezettel kapcsolatos közvetlen költségek révén minden évben közel 55 milliárd EUR terhet jelent az uniós gazdaság számára²⁴. Az értékelés több olyan példára is rámutat, amikor a 7. EAP élettartama alatt a környezetvédelmi politika terén költségmegtakarítást értek el. Annak ellenére, hogy számos szakpolitikai területen egyre ambiciózusabb környezeti célokat fogalmaznak meg, a környezetvédelmi kiadások Európában sok éve viszonylag azonosak (a GDP 2%-a körüliek) maradtak²⁵.

A 7. EAP 2014-es hatálybalépése óta horizontálisan (szakpolitikai területek között) és vertikálisan (irányítási szintek között) is sikerült előrehaladást elérni a környezeti megfontolások integrációjának előmozdítása tekintetében; ez támogatja a költségmegtakarítást és a hatékonyságnövelést célzó intézkedéseket.

A Bizottság és a tagállamok erőfeszítéseket tettek a környezeti információk összegyűjtése és megosztása terén²⁶, ezáltal lehetővé téve az egyének számára, hogy értesüljenek az ipari kibocsátásokról vagy a környezeti zajról, ami csökkenti a vállalkozások információszolgáltatási terhét, és biztosítja a nemzeti és uniós szintű igazgatások hatékonyabb együttműködését. További uniós szintű szinergiák előmozdítása érdekében a tagállamok fokozhatták volna az átláthatóságot az értékelések és a minőségi jogalkotásra vonatkozó tevékenységek során összegyűjtött információk megosztása terén.

3. Relevancia: A 7. EAP a megfelelő területeket fedi le, és a 2050-re felvázolt jövőképe továbbra is érvényes. Ugyanakkor az új kihívások fényében kiigazításokat kell tenni.

Általánosan elfogadott, hogy a 7. EAP a megfelelő három tematikus kiemelt célkitűzést fedi le, miközben néhány támogató eszközzel, úgymint a digitalizáció és a környezetvédelmi irányítás kérdésével a hatékonyság növelése érdekében konkrétabban lehetett volna foglalkozni. A 7. EAP 2050-re megfogalmazott jövőképe hasznosnak bizonyult, és továbbra is érvényes.

A kiemelt célkitűzések megvalósítását támogatta az, hogy az általános keret korlátozott számú tematikus célkitűzést tartalmaz, melyeket több operatív és konkrét alcélkitűzés és intézkedés egészít ki. A többszintű EAP²⁷ elve támogatást nyert és tükrözi a bevált gyakorlatot, ugyanakkor kérdések merülnek fel az összetettség és mélység tekintetében, ami miatt néhány intézkedést nehéz ellenőrizni.

²⁴ COM/2012/095 végleges: „Az uniós környezetvédelmi intézkedések hozadékainak láthatóvá tétele – bizalomépítés az ismeretek gyarapítása és a reakcióképesség javítása révén” – folyamatban lévő tanulmány a környezetvédelmi jogalkotás végrehajtása elmulasztásának költségeiről.

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts

²⁶ https://ec.europa.eu/info/news/environmental-data-commission-welcomes-agreement-new-rules-reduce-red-tape-and-increase-transparency-citizens-2018-dec-20-0_hu

²⁷ három tematikus prioritás (természet, gazdaság, egészség), melyet kiegészít a környezetvédelmi döntéshozatal főbb céljainak megvalósítása előtt álló legnagyobb akadályok elleni küzdelmet segítő támogató keretrendszer, valamint két horizontális prioritás (városi és nemzetközi aspektus)

4. Koherencia: a 7. EAP általában véve összhangban áll az európai és a globális környezetvédelmi és éghajlat-politikai menetrenddel.

A 7. EAP mint stratégia belülről koherens. Meghatározta a menetrendet, és a Bizottság környezetvédelemmel kapcsolatos napi munkájának gerincét képezi. Ez ugyanúgy vonatkozik a stratégiai irányítási tervre és a rendszeres éves tevékenységi jelentésekre, mint a környezetvédelmi politika végrehajtásának felülvizsgálatához hasonló új kezdeményezésekre. Miközben a támogató keretrendszer kedvezően hatott a tematikus célkitűzésekre, a helyi, regionális és globális kihívásokra vonatkozó horizontális kiemelt célkitűzések esetében ez a kapcsolat nem olyan egyértelmű.

Ami a többi szakpolitikai területtel és politikai prioritással való koherenciát illeti, egyértelmű (és örömteli) a 7. EAP és a Bizottság 10 prioritása közötti kapcsolat, így például közös célkitűzés az éghajlat-politikai intézkedések támogatása és az EU mint nemzetközi szereplő súlyának erősítése. Általában véve a kölcsönös támogatás érvényesül, azaz a 7. EAP annak meghatározására törekszik, hogy a környezetvédelmi politikák hogyan járulhatnak hozzá a fenntartható növekedéshez és a munkahelyteremtéshez. Számos példa van a 7. EAP és más szakpolitikai területek közötti koherenciára, például az európai szemeszter országjelentése említ környezetvédelmi kérdéseket (főként a szén-dioxid-kibocsátást és a levegőszennyezést), illetve itt említhetjük a fenntartható városokkal és a városfejlesztési menetrenddel kapcsolatos munkát is. Többet kell azonban tenni az integrált döntéshozatal megvalósítása érdekében.

A 7. EAP ennek megfelelően többet foglalkozhatott volna a szociális kérdésekkel a környezetvédelmi és a szociálpolitika közötti meglévő kapcsolatok alapján, például a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokra, a munkahelyekre, a társadalmi befogadásra és az egyenlőtlenségre gyakorolt hatás terén.

A 7. EAP általánosságban véve megfelel a nemzetközi kötelezettségvállalásoknak. Habár közel két évvel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendje előtt fogadták el, előre vetítette (és befolyásolta) az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megközelítését, kitarva amellet, hogy a gazdasági és a szociális jólét az egészséges természeti erőforrásokon alapul. A 7. EAP-ra tekinthetünk úgy, mint a fenntartható fejlődési célok megvalósítását szolgáló egyik mechanizmusra, habár e célok „igazságos átmenetre” való felhívását jobban ki lehetett volna emelni a 7. EAP-ban.

5. Hozzáadott érték: a 7. EAP hatékonyabbá és eredményesebbé tette a környezetvédelmi politikát. Az érdekelt felek üdvözlrik, és a nemzeti környezetvédelmi stratégiákhoz szorosan kapcsolódó, szilárd stratégiaként ismerik el.

A 7. EAP iránymutatást nyújt az EU-ban a környezetvédelmi kihívásokkal foglalkozó – uniós, nemzeti vagy helyi szinten tevékenykedő – különböző érdekelt felek számára. A környezetvédelmi politika gyakran létrehoz egy keretet, utána azonban a megvalósításért való felelősséget megosztja a különböző irányítási szintek között, összhangban a szubszidiaritás elvével. A környezetvédelmi politikának ez az összekapcsolódó jellege és a decentralizált

döntéshozatal részben magyarázza az érdekelt felek azon véleményét, miszerint a 7. EAP értékesnek bizonyult.

A 7. EAP megfelel a stratégiák kidolgozására érvényes bevált gyakorlatnak, és jól kapcsolódik az Európában meglévő nemzeti környezetvédelmi stratégiákhoz. Jóllehet az érdekelt felek széles körben elfogadták a 7. EAP szerkezetét és tartalmát, a megvalósítást erősíteni lehetett volna egy, a rendszeres értékelést és ellenőrzést szolgáló erősebb mechanizmussal.

V. Következtetések

A Bizottság véleménye szerint a 7. EAP értékelése azt mutatja, hogy a program fontos változást mozdított elő a döntéshozatalban: mára már szélesebb körben elismert, hogy a környezetvédelem, a társadalmi előnyök és a fenntartható gazdasági növekedés elválaszthatatlanok egymástól. A program fontos új menetrendeket támogatott, úgymint a körforgásos gazdaság és a fenntartható fejlődési célok. Hasznos döntéshozatali eszköznek bizonyult az, hogy egy környezetvédelmi cselekvési program először tartalmazott hosszú távú jövőképet, amely egyrészt kiegészítette a rövidebb távú szakpolitikai célokat, másrészt az összes érdekelt fél számára iránymutatóként szolgálhatott a tevékenységeik során. A támogató keretrendszer egyedülálló módon az uniós környezetvédelmi politika főbb kihívásaira – a végrehajtás, információk, befektetés és integráció hiányára – irányította a figyelmet és az erőforrásokat. Az értékelés megállapításai támpontul fognak szolgálni a következő környezetvédelmi cselekvési programmal kapcsolatos jövőbeni döntéshozatalhoz, összhangban az Európai Unió működéséről szóló szerződés 192. cikkének (3) bekezdésével²⁸.

²⁸ Az 1386/2013/EU határozat 4. cikkének (3) bekezdése: „Az értékelés és más vonatkozó szakpolitikai fejlemények fényében a Bizottság szükség esetén kellő időben javaslatot nyújt be a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési programra, ügyelve rá, hogy a hetedik környezetvédelmi cselekvési program és a nyolcadik környezetvédelmi cselekvési program között ne legyen törés.”